

Jenni Soininen
Jasmin Muranen

PIENTEN LASTEN VÄLINEN KIUSAAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomikoulutus

2025



**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Varhaiskasvatuksen sosionomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Jenni Soininen & Jasmin Muranen
Työn nimi	Pienten lasten välinen kiusaaminen varhaiskasvatuksessa
Toimeksiantaja	Marian Tarha Oy
Vuosi	2025
Sivut	38 sivua, liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja	Riitta Tenkanen-Salmela

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyömme aihe oli pienten lasten välinen kiusaaminen varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Haminassa sijaitsevan yksityisen päiväkodin Marian Tarha Oy:n kanssa. Tavoitteenamme oli tuottaa päiväkodille tietoa siitä, kuinka huoltajat kokevat kiusaamisen sekä onko huoltajien näkökulmasta kiusaamista kyseisessä päiväkodissa. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan selville myös, kuinka huoltajat kokevat päiväkodin sekä kodin välisen viestinnän.

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Menetelmänä käytimme opinnäytetyössämme Webropol-kyselyä, jolla saimme kerättyä huoltajilta vastauksia internetin kautta kyselyymme. Kyselymme oli toteutettu niin, että huoltajat saivat vastata anonymisti eikä näin ollen ketään vastanneista voitu tunnistaa. Webropol-kyselymme vastasi kaiken kaikkiaan 21 huoltajaa.

Johtopäätöksenä teimme tutkimuksen perusteella, että huoltajilla itsellään on hyvä käsitys siitä, mitä kiusaaminen on, ja että huoltajat ovat tyytyväisiä siihen, että lasten kanssa keskustellaan kiusaamisesta arjessa. Tulimme myös siihen johtopäätökseen, että kiusaamistilanne päiväkodilla on hallinnassa huoltajien vastausten perusteella. Huoleksi kyselyssämme nousi esiin kuitenkin riittävä henkilöstömitoitus sekä puutteellinen aika käsitellä lasten kanssa kiusaamistilanteita perinpohjaisesti. Tähän päiväkodilla voisi kiinnittää enemmän huomiota. Huoltajat kokivat päiväkodin sekä kodin välisen viestinnän toimivaksi sekä riittäväksi.

Haasteena tutkimuksessamme oli rajallinen aika kyselyn toteuttamiseen sekä se, että päiväkodilla oli alkamassa uusi toimintakausi, minkä takia lapsia siirtyi ryhmästä toiseen, jolloin opinnäytetyömme jäi ehkä huoltajilta taka-alalle.

Asiasanat: varhaiskasvatus, kiusaaminen, pienet lapset, osallisuus, pedagogiikka

Degree title	Bachelor of Social Services
Authors	Jenni Soininen & Jasmin Muranen
Thesis title	Bullying among young children in early childhood education
Commissioned by	Marian Tarha Oy
Time	2025
Pages	38 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Riitta Tenkanen-Salmela

ABSTRACT

The objective of the thesis was to provide information for Marian Tarha Oy (the day-care centre) about what parents think about bullying and whether they think there is bullying in the day-care centre. The purpose of the study was also to find out how the communication between the day-care centre and home is from the parents' perspective.

The thesis was carried out as a qualitative study. The method used in the study was a Webropol survey which was used to obtain answers from the parents via the internet. The survey was carried out in this way so the parents got a chance to answer anonymously and without fear of being identified.

The conclusion of the study is that parents have a good understanding about what bullying is or is not. The parents were also pleased that adults discussed bullying with children in the everyday life of the day-care centre. The study shows that bullying in the day-care centre is under control according to the parents' opinion. The survey indicated that there is concern about whether there is enough staff or time in the day-care centre for children who could be given more attention. Communication between the day-care centre and home was found as functioning and adequate.

The problem with the study was the limited time to carry out the survey. There was also a new period starting in the day-care centre when children were moving from one group to another so maybe the survey was a bit missed by the parents.

Keywords: bullying, early childhood education, inclusion, little children, pedagogy

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	6
3	VARHAISKASVATUS.....	7
3.1	Varhaiskasvatuksen historiasta.....	7
3.2	Varhaiskasvatus Suomessa.....	8
3.3	Varhaiskasvatusta ohjaava lainsäädäntö sekä muut asiakirjat.....	9
4	PIENTEN LASTEN VUOROVAIKUTUS	11
5	LAPSET JA KAVERITAITOT VARHAISKASVATUKSESSA.....	13
6	KIUSAAMINEN	15
7	LASTEN ITSESÄÄTELY	18
8	POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA	20
9	TUTKIMUS.....	22
9.1	Tutkimusmenetelmä	22
9.2	Tutkimuskysymykset	23
9.3	Tutkimuksen toteuttaminen	23
9.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	24
10	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	25
10.1	Kiusaamisen ilmeneminen päiväkodissa	26
10.2	Minkälaista kiusaaminen on huoltajien näkökulmasta?.....	27
10.3	Miten kiusaamista voisi ehkäistä?.....	28
10.4	Kyselyn avoimet palautteet	31
11	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
12	POHDINTA.....	32
13	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	35
14	KEHITYSIDEAT	36
	LÄHTEET	37

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje huoltajille

Liite 2. Kysely huoltajille

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe on mielestämme todella tärkeä sekä ajankohtainen. Mediassa sivutaan usein kiusaamistapauksia. Ääritapauksina ovat kouluampumiset, esimerkiksi Ylellä on paljon uutisotsikoita aiheesta, kuten ”Ylen tiedot: Poliisi tutkii nyt, kiusattiinko epäiltyä ampujaa Viertolan koulussa – tässä yhdeksän asiaa tutkinnasta” (Yle 2024). Pienten lasten välisestä kiusaamisesta ei välttämättä puhuta paljon tai sitä ei tuoda samalla tavalla näkyväksi kuin esimerkiksi nuorten välistä kiusaamista. Moni aikuinen ei välttämättä ajattele, että varhaiskasvatusikäinen lapsi osaisi kiusata ikätoveriaan tai että kiusaamista tapahtuu noinkin pienten lasten keskuudessa. Mannerheimin lastensuojeluliiton (2023) internetsivuilla kerrotaan, että kiusaamisen ja erimielisyyksien erottaminen voi olla joskus vaikeaa lapsille, mutta myös aikuisille. Ristiriidoissa kumpikaan osapuoli ei kuitenkaan ole altavastaajana. Aikuisten on joskus hankalaa havaita epäsuoraa kiusaamista, kuten ulkopuolelle sulkemista. Vastuu kiusaamistilanteiden ratkaisemisesta on silti aina aikuisilla.

Ammatillisesta näkökulmasta tästä aiheesta on meille hyötyä siinä mielessä, että olemme molemmat suuntautumassa varhaiskasvatuksen pariin ja opinnäytetyötä tehdessä meille ehkä herää sellaisia ajatuksia, joita emme ole välttämättä edes ajatelleet. Mitä enemmän meillä on tietoa sekä taitoa kyseiseen aiheeseen liittyen, sitä paremmin pystymme varhaiskasvatuksen ammattilaisina puuttumaan kentällä kiusaamiseen sekä sen juurisyihin. Opinnäytetyömme avulla toimeksiantaja saa tietoa siitä, kuinka kiusaaminen ilmenee varhaiskasvatuksessa vanhempien näkökulmasta sekä kuinka sitä voisi ehkäistä. Opinnäytetyössä tutkimme kiusaamista varhaiskasvatuksessa vanhempien näkökulmasta ja tähän olemme hyödyntäneet Webropol-kyselyä. Toimeksiantajana meillä toimii Marian Tarha Oy, joka on yksityinen päiväkotitoimija Haminassa. Opinnäytetyö tehdään varhaiskasvatuksessa.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

Toimeksiantajana meillä toimii yksityinen päiväkotitoimija Marian Tarha Oy Haminasta. Päiväkoti on pieni, intiimi sekä lapsiryhmien koot ovat päiväkodilla pienet. Yritys on aloittanut toimintansa vuonna 2011, jolloin Leiritiellä sijaitseva

päiväkoti sai alkunsa. Vuonna 2013 yrityksen toiminta laajentui ja Marian Tarha avasi toisen yksikön, josta tuli Marinkujan päiväkoti. Näissä yksiköissä on yhteensä 65 hoitopaikkaa. Marian Tarha Oy haluaa tarjota lapsille mahdollisimman kodinoloiset puitteet ja heiltä löytyy myös oma keittiö, jossa valmistuu kotiruokaa molempiin päiväkodin yksiköihin. Päiväkoti tarjoaa myös päivähoidon lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa.

Rahoitus Marian Tarhan päiväkodissa muodostuu pääasiassa Haminan kaupungin maksamista palveluseteleistä sekä vanhempien maksamista hoitomaksuista. Palvelusetelin arvo on tulosidonnainen ja sen laskemiseen käytetään samoja tulo rajoja kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Perheen on toimitettava tuloseelvitys kaupungille, jotta palvelusetelin arvo voidaan määrittää. Palveluseteli toimii Haminassa niin, että perhe hakee yksityisestä päiväkodista varhaiskasvatuspaikkaa ja he tekevät päiväkodin kanssa palvelusopimuksen. Palvelusopimuksessa sovitaan, milloin hoito aloitetaan ja mitkä ovat hoitoajat. Palveluseteli haetaan sähköisellä hakemuksella kaupungilta ja sen arvo määräytyy perheen tuloseelvityksen sekä tehdyn palvelusopimuksen perusteella. Kaupunki maksaa palvelusetelin yksityiselle päiväkodille ja yksityinen päiväkoti sen sijaan määrittää, millaisen omavastuuosuuden eli varhaiskasvatusmaksun perhe itse maksaa. (Hamina s.a.)

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatuksen historiasta

Varhaiskasvatuksen sekä päivähoitojärjestelmän syntyminen siihen, missä se tänä päivänä on, on ollut todella pitkä prosessi. Päivähoidon varsinainen palvelujärjestelmä alkoi muotoutua vasta Suomen sotien jälkeen, kun maatalous menetti Suomessa asemansa työllistäjänä. Tämä johti siihen, että perheet joutuivat muuttamaan maalta kaupunkeihin ja naiset lähtivät kotoa kodin ulkopuolelle töihin. Tästä syntyi tarve päivähoitopaikoille, mistä päivähoito on saanut alkunsa, ja näin alkoi rakentua päivähoitojärjestelmä. Päivähoitojärjestelmä auttoi Suomen talouskasvuun sekä vaikutti erityisesti naisten työhön osallistumiseen sekä opiskelumahdollisuuksien luomiseen. Nykyisen muotoinen päivähoitojärjestelmä tuli voimaan kuitenkin virallisesti vuonna 1973. Vuosien saatossa kunnallisten palvelujen rinnalle saatiin myös

rakennettua yksityisten sekä erikoistuneiden päivähoitopalvelujen markkinat. (Alila ym. 2014, 8–9.)

Kun Suomessa alkoi hyvinvointipalvelujen rakentamisen kausi, korostui universalismi ideologia eli että palvelut tulisi järjestää kaikille niitä tarvitseville sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Päivähoitolaki edusti tätä ideologiaa, mutta silti aluksi päivähoitopaikkojen myöntämistä katsottiin sosiaalisilla perusteilla. Siitä huolimatta päivähoitolaki auttoi laajentamaan universaaleja julkisia palveluja. Päivähoitojärjestelmästä tuli tärkeä osa suomalaista hyvinvointivaltiota ja universaali sosiaalipalvelu ja päivähoito-oikeudesta tuli subjektiivista. Valtio kohdensi resursseja, jotta palvelujärjestelmää pystyttiin rakentamaan ja päivähoitopaikkoja lisäämään. (Alila ym. 2014, 9.)

3.2 Varhaiskasvatus Suomessa

Varhaiskasvatus Suomessa on ensimmäisenä tasa-arvoisena askeleena oppimis- ja koulutuspolulla. Varhaiskasvatuksella, joka on laadukasta, on havaittu olevan positiivisia vaikutuksia niin yhteiskuntaan, perheisiin kuin yksilöihinkin. Varhaiskasvatuksen tarkoitus on edistää iän ja kehityksen mukaista kasvua, hyvinvointia sekä terveyttä, huomioida jokaisen lapsen yksilölliset tuen tarpeet sekä tukea lapsen oppimista, kehittää lapsen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, antaa lapselle mahdollisuuden osallistua sekä osallistaa lasta häntä itseä koskeviin päätöksiin sekä edistää tasa-arvoa ja ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, joka muodostuu tavoitteellisesta ja suunnitelmallisesta kasvatuksesta sekä opetuksesta ja hoidosta. Varhaiskasvatuksen toiminta rakentuu vahvasti varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatustalaki 13.7.2018/540, 1. §), ohjaaviin asiakirjoihin, yksikön kulttuuriin, paikallisiin suunnitelmiin sekä ammattitaitoisen henkilökunnan varaan. Tavoitteena on myös, että lapsi saa myönteisiä oppimiskokemuksia varhaiskasvatuksen turvallisessa ympäristössä. (Laaksonen 2022, 19–20.)

Kansainvälisesti määriteltynä varhaiskasvatus on tavoitteellista, ryhmämuotoista opetus- ja kasvatustoimintaa, josta vastaavat koulutetut henkilöt. Opetusta varhaiskasvatustoiminnassa tulee olla päivässä ainakin

kaksi tuntia. Se ei kuitenkaan ole yhtämittaista, joten siksi lasten kannalta mahdollisimman tuloksellisen päivän varhaiskasvatuksessa olisi oltava vähintään neljä tai viisi tuntia. Lasten varhaiskasvatuspäivään sisältyy monia eri aktiviteetteja. Niitä ovat monipuolinen ja suunnitelmallinen pedagoginen toiminta, leikki, ulkoilu, liikunta, ruokailu ja perushoidon tilanteet. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on vapaata toimintaa ja muiden lasten kanssa vuorovaikutuksessa olemista. (Heinonen ym. 2016, 25.)

3.3 Varhaiskasvatusta ohjaava lainsäädäntö sekä muut asiakirjat

Varhaiskasvatusta ohjaa vahvasti varhaiskasvatustalaki, jossa säädetään lapsen oikeudesta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä tietovarannosta. Laissa määritellään eri varhaiskasvatuksen muotoja, joita voi olla esimerkiksi perhepäivähoito, päiväkotitoiminta tai avoin varhaiskasvatustoiminta. Varhaiskasvatusta voivat saada lain mukaan sellaiset lapset, jotka eivät ole vielä oppivelvollisia tai jos olosuhteet erityisesti vaativat. Laissa on määritelty varhaiskasvatuksen olevan suunnitelmallista, tavoitteellista kasvatuksen, hoidon sekä opetuksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa painotetaan erityisesti pedagogiikkaa. Laki määrittää, että tavoite on edistää lapsen iän mukaista kasvua sekä kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Laissa säädetään myös lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa saatavaan tukeen sekä erilaisiin tukitoimiin. (Varhaiskasvatustalaki 13.7.2018/540.)

Muita varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja on esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelma on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joka määrää, että paikalliset ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan sekä varhaiskasvatus toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoitus on ohjata sekä tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä, toteutumista sekä järjestämistä. Tarkoitus on myös edistää yhdenvertaista sekä laadukasta varhaiskasvatuksen toteutumista koko Suomessa.

Varhaiskasvatussuunnitelmasta voidaan käyttää lyhennettä vasu. Varhaiskasvatuksen toteutumisen keskeisistä tavoitteista sekä sisällöstä, yhteistyöstä kodin sekä varhaiskasvatuksen välillä sekä lapsen vasun sisällöstä määrätään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Jokaisen

varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Nämä suunnitelmat ovat jokaiselle velvoittavia sekä niitä tulee kehittää sekä arvioida. (Opetushallitus 2022, 9–11.)



Kuva 1. Laaja-alainen osaaminen varhaiskasvatuksessa (Opetushallitus 2024)

Kuvassa 1 on kuva esitetty kuva laaja-alaisesta osaamisesta, joka on osa varhaiskasvatussuunnitelmaa ja joka tulisi olla jokaisella varhaiskasvattajalla tiedossa. Tämä pitää sisällään monilukutaitoa, itsestä huolehtimista sekä arjen taitoja. Se voi olla myös vuorovaikutustaitoja, kulttuurista osaamista sekä digitaalista osaamista. Näitä kaikkia taitoja tarvitaan yhä enemmän monimuotoisessa maailmassa ja laadukas varhaiskasvatus onkin oiva pohja kyseisten taitojen ja tietojen kehittymiselle ja niiden ylläpitämiselle. (Opetushallitus 2024.)

Laaja-alainen osaaminen lähtee ajattelusta ja oppimisesta ja näistä puhuttaessa puhutaan elinikäisestä oppimisesta. Elinikäinen oppiminen edellyttää innostusta, luottamusta, avoimuutta sekä rohkeutta uusia asioita ja

ihmisiä kohtaan. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu puolestaan taas korostavat toisten ihmisten kunnioitusta sekä vuorovaikutustaitojen oppimista. Keskeisin asia varhaiskasvatuksen toimintaa on arjen taidot sekä itsestä huolehtiminen. Varhaiskasvatuksessa opetellaan huolehtimaan omasta sekä muiden hyvinvoinnista turvallisessa ja hyväksyvässä ympäristössä. Perustaidoksi luetaan monilukutaito, joka tarkoittaa sitä, että ymmärretään kulttuurisesti moninaisia viestejä sekä ymmärretään ympäröivää maailmaa. Digitaalinen osaaminen on puolestaan meidän jokaisen arkipäivää ja tarvitsemmekin sitä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimisessa ja oppimisessa. Tämä lisää sekä vahvistaa lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Viimeisenä laaja-alaisessa ympyrässä on osallistuminen ja vaikuttaminen. Se, että lapset saavat itse vaikuttaa asioihin, vahvistaa osallistumista sekä vaikuttamisen taitoja. Jokaisen lapsen olisi tärkeää harjoitella näitä taitoja varhaiskasvatuksessa. (Opetushallitus 2024.)

1.6.2023 alkaen varhaiskasvatukseen on myös tullut pakolliseksi laatia tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman on tarkoitus toimia työkaluna varhaiskasvatuksessa ja toimintakulttuurin kehittämisessä. Tavoite suunnitelmalla on varmistaa, että yhdenvertaisuus- sekä tasa-arvotyötä tehdään varhaiskasvatuksen arjessa järjestelmällisesti. Niin kuin kaikissa muissakin varhaiskasvatusta ohjaavissa asiakirjoissa, lähtökohta on lapsen edun toteutuminen. Suunnitelmaa laadittaessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota lapsen oikeuteen vaikuttaa häntä itseään koskeviin asioihin. Lapsilla sekä huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa varten. Suunnitelma tulee päivittää toimipaikan mukaan vuoden tai vähintään kolmen vuoden välein. (Opetushallitus 2023.)

4 PIENTEN LASTEN VUOROVAIKUTUS

Varhaiskasvatuksessa lapsiryhmät muodostuvat monista erilaisista yksilöistä. Lapsiryhmään moninaisuutta tuo sukupuoli, ikä, kulttuuri, uskonto, erilaiset rajoitteet sekä kieli. On tärkeää antaa jokaiselle lapselle yhdenvertainen mahdollisuus oppia sekä kasvaa. Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa on kyse myös lapsen ja aikuisen välisestä vuorovaikutuksesta. Aikuisen on rakennettava vuorovaikutus lapsen ehdoilla, eli toimimalla lasta kohtaan

sensitiivisesti sekä asettumalla samalle aaltopituudelle lapsen kanssa. Kun aikuinen kohtaa lapsen sensitiivisesti se tarkoittaa, että aikuinen vastaa lapsen aloitteisiin ja arvostaa jokaista lasta omana persoonana sekä omana yksilönään. Aikuisten työn laatu näkyy usein varhaiskasvatuksessa lapsiryhmien hyvinvoinnissa. Varhaiskasvattajan tehtävänä on luoda myönteistä ilmapiiriä sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Haapasalo ym. 2020, 14–15.)

Ryhmäsensitiivisyys auttaa vahvistamaan lasten hyvää käytöstä sekä varhaiskasvattaja on omilla toimillaan esimerkki lapsille. Kun aikuinen vahvistaa lasten hyväntahtoisuutta yksilön sekä ryhmän tasolla, saa hän aikaan auttavan, tukevan sekä toisia kunnioittavan ilmapiirin. Lapsiryhmä, jossa on hyvä ilmapiiri sekä hyvä ryhmäkoheesio, toimii hyvin yhdessä. Hyvä ryhmäkoheesio tarkoittaa, että ryhmässä on yhteenkuuluvuuden tunne ja se luo yksilölle sidettä omaan ryhmäänsä ja sen muihin jäseniin. Tällaisessa lapsiryhmässä ei usein ole syrjäytyneitä lapsia, eikä lapsien tarvitse käyttää kiusaamista valtana selviytyäkseen ryhmässä. Lapset saavat kokemuksen turvallisuudessa ryhmässä siitä, että aikuinen on läsnä kannatellen ja tukien heitä sekä heidän hyvinvointiaan. Näin lapset oppivat rakentamaan myönteisiä vuorovaikutussuhteita toisiin lapsiin. Parhaimmillaan hyvät ryhmätaidot sekä ystävyyssuhteet johtavat siihen, ettei yksikään lapsi jää yksin tai joudu kiusaamisen kohteeksi kyseisessä lapsiryhmässä. (Haapasalo ym. 2020, 14–15.)

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja lasten vanhempien olisi tärkeää yhdessä vahvistaa lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymistä. Yhteisössä toimiminen vaatii niitä taitoja. Lapsia tulisi ohjata omien tunteidensa tunnistamiseen, ystävälliseen toimintaan ja ristiriitatilanteiden rakentavaan ratkaisemiseen. Erilaisissa ryhmissä ja eri aikuisten kanssa leikkimistä ja toimimista on myös tärkeä opetella. Lisäksi leikki ja liikunta auttavat sosiaalisten taitojen kehittämisessä, koska leikin avulla yhteisön säännöt voivat tulla lapselle helpommin havainnoitaviksi. Lapset voivat oppia myös tunteiden säätelyä, toisten ihmisten huomiointia ja omaa tahtomistaan leikin avulla. (Heinonen ym. 2016, 103.)

Fölkhälsan on toteuttanut vuonna 2015 kyselyn vanhemmille, jossa oli tarkoitus kartoittaa vanhempien käsitystä lasten sosiaalisista taidoista, vertaissuhteista sekä kiusaamisesta. Myös vanhempien tuen tarvetta vertaissuhteiden ohjaamisessa oman lapsensa kanssa kartoitettiin kyselyssä. Kyselyn tulosten mukaan vanhemmat sekä kasvattajat halusivat ja kaipaisivat enemmän keskustelua varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa sekä enemmän tietoa liittyen vertaissuhteiden ohjaamisessa sekä kiusaamiseen liittyen. Haasteet lasten välisissä vuorovaikutussuhteissa ovat jo yleisiä varhaiskasvatuksessa. Vertaissuhteissa esiintyvät haasteet luovat lapsille hoitamattomana erilaisia vakavia seurauksia. Nämä haasteet häiritsevät lapsen oppimista, kasvua sekä kehitystä. (Laaksonen & Repo 2017, 11.)

5 LAPSET JA KAVERITAIIDOT VARHAISKASVATUKSESSA

Kehittymisen kannalta varhaislapsuus on lapsille äärimmäisen tärkeää aikaa, koska monet taidot kehittyvät lapsilla juuri silloin kaikkein parhaiten. Lapsi alkaa liikkumaan sekä alkaa viettämään enemmän aikaa yhteisissä leikeissä muiden lasten kanssa, joten kaveritaidotkin kasvavat tämän myötä. Lapsi, lapsen kokemukset sekä tunteet ovat varhaiskasvatuksen keskiössä. Vuorovaikutus kavereiden, perheen ja muiden läheisten ihmisten kanssa rakentaa lapsen minäkuvaa, ja lapset peilaavat omia kokemuksiaan muihin sekä muilta tulleeseen palautteeseen. (Laaksonen 2022, 25–27.)

Mikäli lapsella on turvallinen sekä hyvä vertaisryhmä, on lapsen helpompi kuulua ryhmään sekä solmia ystävyysuhteita muiden kanssa. Merkityksellistä lapsen kannalta on rakentaa tietoisesti sekä systemaattisesti vertaisryhmän turvallista ympäristöä, koska suhteisiin vertaisryhmissä voi liittyä vuorovaikutusta heikentäviä piirteitä esimerkiksi torjuntaa, kiusaamista tai vaikka yksinäisyyttä. Jokainen lapsi on yksilö ja jokainen lapsi myös reagoi eri lailla erilaisiin tilanteisiin. Siksi onkin aikuisena ja varsinkin ammattilaisena tärkeää kannatella sekä tukea lapsen sopeutumista, helpottaa ahdistusta ryhmän aloittamisesta ja uusista ihmisistä sekä tukea ryhmään asettumista. Tärkeää on osata antaa aikaa riittävästi lapselle sopeutua. Kunhan lapsi on päässyt asettumaan uuteen tilanteeseen ja kavereista sekä aikuisista tulee

tuttuja, alkaa vuorovaikutus kavereiden kanssa paranemaan sekä lähtee kunnolla käyntiin. (Haapasalo, ym. 2016, 28.)

Pienille lapsille on vielä haastavaa toimia suuressa ryhmässä, koska lasten monenlaiset halut risteävät moneen eri suuntaan sekä vuorovaikutustilanteita on todella paljon. Ristiriidoilta ei voida välttyä, koska voi olla haastavaa saada sovitettua lapsen omat halut sekä muiden halut yhteen. Vaikka lasten välillä tapahtuisikin kielteistä käytöstä, ei se ole aina välttämättä kiusaamista. Aikuisen apu konflikti- sekä riitatilanteissa on turvallinen sekä myönteinen tapa ratkoa niitä ja se ehkäisee myös sitä, ettei näistä tilanteista synny kiusaamista. Ristiriidat kuuluvat jokaisen ihmisen elämään, joten näin lapset oppivat, että niiden selvittäminen onnistuu yhdessä eikä konflikti- ja ristiriitatilanteita tarvitse pelätä. Lapsen sosiaalisiin taitoihin vaikuttaa paljon lapsen kehitystaso sekä ikä. Kehityksen myötä lapsi oppii ilmaisemaan valintojaan, ilmaisemaan mielipiteensä, ottamaan toiset huomioon, keskustelemaan yhdessä sekä tekemään kompromisseja kaverien kanssa. Ryhmässä toimiessa lapselle rupeaa kehittymään tilannekohtainen viestintäkyky, jolloin lapsen erilaisten näkemysten esittäminen sekä vastaanottaminen kehittää lasten ajattelutaitoa. (Haapasalo ym. 2016, 32.)

Ihmisellä on luontainen tarve kuulua joukkoon ja saada muodostettua sosiaalisia suhteita toisiin ihmisiin, jotka pitävät hänestä. Pienilläkin lapsilla voi kuitenkin esiintyä myös yksinäisyyttä eikä sitä tule pitää asiana, joka menee itsestään ohi, kun lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät. Kun lapsi jää vertaisryhmän ulkopuolelle, voi hänen olla jatkossa vaikea päästä muihinkaan ryhmiin sisään. Tällöin ulkopuolisuus pitkittyy ja lapsen sosiaalinen toiminta saattaa lamaantua. Kun lapsi on yksinäinen, hän ei koe kuuluvansa toisten lasten yhteisöön. Lapsi ei välttämättä osallistu muiden kanssa yhteiseen tekemiseen eikä hänelle puhuta paljon tai leikitä hänen kanssaan. Joskus lapsi sen sijaan saattaa näyttää olevan mukana ryhmässä, mutta oikeasti hän kokee silti ulkopuolisuutta. Aikuisten olisi tärkeää huomata tällaisetkin lapset, mutta se ei ole aina helppoa. (Nivala 2021.)

6 KIUUSAAMINEN

Kiusaamista on vaikea määritellä, koska se on subjektiivinen kokemus. Jokainen tietää ja kokee omakohtaisesti, mikä on kiusaamista ja mikä ei. Suomessa on tutkittu ja käsitelty kiusaamista erilaisissa tutkimuksissa, etenkin koulukiusaamista, joka on tänä päivänäkin kovasti esillä. Kun puhutaan varhaiskasvatuksessa tapahtuvasta kiusaamisesta, on sillä tietynlaisia yleispiirteitä. Yleispiirteitä, joita kiusaamiseen liittyy, ovat esimerkiksi vallankäyttö sekä vallan epätasapaino, toistuvuus sekä tietoisuus. Näiden yleispiirteiden avulla voi erottaa kiusaamisen tavallisesta riitelystä. Kuitenkin kun on kyse pienistä lapsista, voi olla todella hankalaa arvioida sitä, onko kiusaaminen tahallista vai tahatonta. Kuitenkin oli kyse tahattomasta tai tahallisesta kiusaamisesta, tulee aikuisen puuttua siihen aina. (Haapasalo ym. 2020, 11.) Kiusaamiseen puuttuminen tulee kuitenkin tehdä oikein. Nykyään esimerkiksi jäähypenkkiä, eristämistä tai toiseen ryhmään siirtämisen uhkailua pidetään kyseenalaisina tapoina. Sen sijaan tulisi keskustella lasten kanssa ja opettaa anteeksi pyytämistä. (Heinonen ym. 2016, 102.)

Kiusaaminen voidaan jakaa erilaisiin kiusaamisen muotoihin, joita on pilkkaaminen, lyöminen, eristäminen sekä pahan puhuminen toisesta. Kiusaamisesta on tullut pysyvä ongelma yhteiskunnassamme ja siksi on tärkeää ennaltaehkäistä kiusaamista, jo ennen kiusaamisen olemassaoloa. Repo on tehnyt vuonna 2015 tutkimuksen, jonka mukaan 3–6-vuotiaista suomalaislapsista 12 % on päiväkodissa ollessaan suoraan tekemisissä kiusaamisen kanssa. Myös useissa muissa tutkimuksissa on huomattu, että pienten lasten parissa esiintyvä kiusaaminen muistuttaa hyvin paljon isompien lasten ja nuorten keskuudessa tapahtuvaa kiusaamista. Tavallisin pienten lasten parissa tapahtuva epäsuora kiusaamisen muoto on ulkopuolelle sulkeminen kaveriporukasta. (Laaksonen & Repo. 2017, 13.)

Laaksonen on tutkinut aikaisemmin, että niillä lapsilla, jotka osallistuvat kiusaamiseen, on erityisiä puutteita vertaissuhdetaidoissa. Kiusaaminen on lapselle haitallista monella tavalla ja se voi vaarantaa myös lapsen kehityksen monella tavalla. Riskinä kiusaamisessa on, että se saattaa läpäistä kokonaan lapsen minäkuvan ja saada lapselle aikaan vääristyneen kuvan omasta

itsestään, jonka seurauksena hän voi eristäytyä kokonaan vertaisryhmästä. Vuonna 2014 Laaksonen on tehnyt tutkimuksen, jonka tarkoituksena hänellä oli selvittää, kuinka lasten vertaissuhdetaidot vaikuttavat ja ovat yhteydessä lapsen onnellisuuteen sekä rooliin kiusaamisprosessissa. Laaksonen (2017) oli saanut tuloksiksi, että lapsilla, jotka eivät ole olleet osallisena kiusaamisessa, oli vertaissuhdetaitojen taso hyvä. Sellaisilla lapsilla, jotka ovat olleet osallisena kiusaamisessa kiusaajana tai kiusattuna, on selkeitä puutteita vertaissuhdetaitojen tasossa. (Laaksonen & Repo. 2017, 16.) Kiusaaminen pienillä lapsilla johtuu usein siis vasta kehitymässä olevista, vielä puutteellisista sosiaalisista taidoista ja tunteiden säätelytaidoista. On huomattu, että kun nämä taidot kehittyvät lapsilla, ongelmallinen käyttäytyminen sekä kiusaaminen usein vähenevät. (Snow 2014.)

Norjalainen Helgesenin on jonkin verran tutkinut kiusaamista varhaiskasvatuksessa. Hän on kommentoinut kiusaamista niin, että se on ristiriitaista sekä aiheena hieman jopa tabu. (Helgesen 2010, Kirves & Stoor-Grennerin 2010 mukaan.) Helgesen tutkimukset vuodelta 2006 ja 2010 ovat osoittaneet esimerkiksi sen, että henkilöstö varhaiskasvatuksessa on haluttomia näkemään sitä, että pienet lapset voivat kiusata toisiaan. Myös sveitsiläinen Pierren on vuonna 2000-luvun alussa tutkinut varhaiskasvatuksessa ilmenevää kiusaamista ja onkin sanonut, että pienten lasten välinen kiusaaminen on ongelma ja siihen tulisi suhtautua vakavasti. Pierren tutkimukset ovat osoittaneet sen, että varhaiskasvatuksessa tapahtuva kiusaaminen aiheuttaa usein uhreille heikentynyttä itsetuntoa, yksinäisyyttä sekä vaikeutta koulun aloittamiseen. Tutkimuksessa ilmeni myös, että lapset, jotka kiusaavat muita saavat hyvin vähän kielteistä palautetta negatiivisesta käytöksestään. (Pierren, Kirves & Stoor-Grennerin 2010 mukaan.)

Tutkija Dan Olweus on sanonut, että kiusaamisen on määriteltävä tutkimuksissa mahdollisimman selkeästi sekä helposti tulkittavaksi (Olweus 2010, Revon 2015 mukaan). Olweus on määritellyt kiusaamisen sellaiseksi, että henkilö on kiusattu silloin, kun hän joutuu useita kertoja toistuvasti tietyn ajan sisällä negatiivisten tekojen kohteeksi, yhden tai useamman ihmisen toimesta. Tämä määritelmä on käytössä yleisesti edelleen. Suomalainen professori Cristina Salmivalli on lisännyt kiusaamisen määritelmään myös

henkilön kyvyttömyyden puolustaa itseään. Salmivalli on määritelty kiusaamista niin, että tekijöitä on yksi tai useampi henkilö, joita vastaan kiusatun on hankala puolustautua, sekä että kiusaaminen aiheuttaa yhdelle tai samalle ihmiselle toistuvasti pahaa mieltä. (Repo 2015, 38–39.) Kiusaaminen on tekijän ja uhrin välillä tapahtuvaa voimallista vuorovaikutusta. Kiusaaja kasvattaa valtaansa ja uhri sen sijaan menettää sitä. Siitä seuraa, että uhrin on hankala reagoida siihen tai tulla toimeen ongelman kanssa. Tällainen epätasapaino vallassa kiusaajan ja uhrin välillä voi johtua esimerkiksi fyysisestä voimasta tai ryhmän koosta, jos ryhmässä asetutaan yhtä ihmistä vastaan. Myös uhrin haavoittuvuuksien tunteminen voi olla tietoa, jota kiusaaja käyttää hyväkseen vahingoittaakseen uhria. (Menesini & Salmivalli 2017.)

Revon mukaan kiusaamis-sana kuuluu lasten päivittäiseen puheeseen ja he käyttävätkin sitä paljon. Lapset tunnistavat kyseisen sanan ja käyttävät sitä normaalissa arjessa. Lapset myös ovat kuvailleet kiusaamis-sanaa samanlaisena ilmiönä, kuin mitä kiusaamisella tarkoitetaan esimerkiksi koulussa. Jonkin verran on käyty keskustelua kiusaamis-sanan käytöstä sekä siitä, tulisiko sanaa ja käsitettä käyttää laisinkaan pienten lasten keskuudessa. Keskustelua on herättänyt se, että käsitteen epämääräinen käyttö on johtanut siihen, että kiusaamista on vaikeampi tunnistaa ja esimerkiksi leikinlaskua voidaan pitää kiusaamisena. On puhuttu, että kiusaamiskäsitteen sijaan voitaisiin lasten keskuudessa puhua esimerkiksi lasten kyvyttömyydestä hallita omia tunteita sekä toimintaa. Repo on itse sanonut, että käsitteen käytön keskustelujen sijaan olisi kuitenkin tärkeämpää ymmärtää, mitä kiusaamisilmiöllä oikeasti tarkoitetaan. (Repo 2015, 53–55.)

On tärkeää muistaa, että kuitenkin kaikki lasten konflikti- ja riitatilanteet eivät välttämättä ole kiusaamista. Se, että onko kyse riidasta vai kiusaamisesta perustuu toiminnan motiiviin eli kiusaamisen tarkoituksena on nimenomaan satuttaa sekä loukata kohdetta, kun taas riidat ovat usein erimielisyyden tulosta. Muiden lasten suhtautuminen on ratkaisevaa kiusaamisilmiölle. Kiusaamisesta tulee sosiaalisesti palkitsevaa, mikäli se herättää toisten lasten kiinnostuksen ja muut alkavat vahvistamaan kiusaamista. Yksikään lapsi ei kuitenkaan synny valmiiksi kiusaajaksi tai toimi ilkeästi tahallaan. Ilkeys sekä tahallisuus tulee kuvioihin vasta lapsen kasvettua, joten kiusaamista ei voida myöskään näin ollen liittää luonteenpiirteisiin. Ei voida siis sanoa, että olisi

olemassa tyypillistä kiusaajaa tai kiusatun kohdetta. Olennaista kiusaamisen syntymiseen onkin toimintakulttuuri sekä ryhmän ei-sallivuu ja sallivuu kiusaamiselle. Kiusaamisilmiö voidaan liittää kateuteen. Kateus on myös tunne, jota lapset saattava kokea. Mikäli lapsella on puutteelliset itsesäätelyaidot tai keinot säädellä omia tunteitaan, saattaa se näkyä toisten huonona kohteluna. Kiusaamisen perimmäinen syy saattaa olla lähinnä seurausta puuttuvista taidoista sekä ilmaisukeinoista. (Haapasalo ym. 2016, 52.)

7 LASTEN ITSESÄÄTELY

Lasten itsesäätelyllä tarkoitetaan lasten kykyä säädellä omia tunteitaan, kognitiivisia taitoja sekä käyttäytymistä. Lasten itsesäätely on mukana jokapäiväisessä arjessa sekä se heijastuu myös varhaiskasvatuksessa. Lasten arjessa itsesäätelykyky näkyy esimerkiksi sääntöjen noudattamisessa sekä ohjeiden kuuntelemisessa. Varhaiskasvatuksessa tulee eteen erilaisia tilanteita ja voi olla, että lapsi joutuu odottamaan omaa vuoroaan ja voi olla, että ryhmän tarpeet menevät lapsen omien toiveiden edelle, jolloin lapsi voi tarvita itsesäätelytaitoja. Voisi sanoa, että lapsen itsesäätely on avain hyviin vuorovaikutustaitoihin ja kaverisuhteisiin. (Laaksonen 2022, 49–50.)

Muiden taitojen tavoin lapset voivat opetella itsesäätelytaitoja sekä kehittää niitä. Tärkein rooli aikuisella on olla läsnä sekä toimia lapselle niin sanotusti kanssasäätelijänä eli tukea itsesäätelyn kehittymistä. Mikäli lapsen ympärillä on hirveästi häiriötekijöitä tai lapsi on itse tunnekuohun vallassa, ei lapsi pysty keskittymään tunnesäätelyn harjoitteluun. Näin ollen kaikkein paras tunnesäätelytaitoja on harjoitella, kun lapsen ympäristö on rauhallinen, jotta lapsi voi keskittyä ilman häiriöitä harjoittelemaan. Joillekin lapsille itsesäätelytaitojen harjoittelu voi olla hankalampaa kuin toisille, mutta jokainen lapsi tarvitsee kuitenkin aikuisen läsnäoloa sekä tukea näiden taitojen oppimisessa. (Laaksonen 2022, 50–51.)

Alisäätely ja ylisäätely käsitteitä käytetään, kun puhutaan lapsen itsesäätelykyvyn haasteista. Mikäli lapsen käytös on uhmakasta, aggressiivista tai levotonta, käytetään tällöin käsitettä alisäätely. Mikäli lapsi on taas jännittynyt, vetäytyvä tai arka voidaan käyttää käsitettä ylisäätely.

Molemmat käsitteet aiheuttavat usein pulmia lapsille ja esimerkiksi vetäytyvän lapsen kohdalla on riskinä se, että hän vetäytyy pois vertaisryhmästä eikä tämän vuoksi pysty rakentamaan tasapainoisia ystävyyssuhteita. Itsesäätelytaidot kulkevat käsi kädessä tunnetaitojen kanssa. (Laaksonen 2022, 52–53.)

Veijalainen (2020) on väitöskirjassaan sanonut, että lapsen itsesäätelyn perusta on nimenomaan hoitajan ja lapsen välinen kiintymyssuhde ja sen laatu kiintymyssuhdeteorian ympärille rakentuvassa näkemyksessä. Mikäli lapsen kiintymyssuhde on ollut turvallinen, mahdollistaa se uusien kokemusten hankkimisen ympäröivästä maailmasta. Samalla lapsi voi luottaa siihen, että hän saa tarvittaessa tukea, hoivaa sekä lohdutusta ympäröiviltä aikuisilta. Lähikehityksen vyöhyke eli aikuisen tarjoama kannatus sekä optimaalinen tuki sekä kieli, ovat otollisia itsesäätelyn kehitykselle. (Veijalainen 2020, 20.)

Veijalainen on tehnyt tutkimuksen liittyen 13–89 kuukauden ikäisten lasten itsesäätelyyn. Tutkimukseen osallistui 13 eri kunnasta 36 kunnallista päiväkotia. Arvioinnit itsesäätelystä suoritettiin 2476 lapselle. Näistä 42 % olivat tyttöjä ja poikia oli 37,2 %. Vastauskato oli itsesäätelyn osalta 20,8 %. Veijalainen on toteuttanut tutkimuksensa suurimmaksi osaksi kvantitatiivisiin menetelmiin pohjautuen. Hän on käyttänyt tutkimuksessa avointa teemahaastattelua, jolla hän on pyrkinyt selvittämään lasten omia subjektiivisia käsityksiä heidän omista hallintakeinoistansa. (Veijalainen 2020, 37–38.) Varhaiskasvatuksen henkilökunta on myös haastatellut lapsia yksitellen tutkimukseen liittyen. Veijalaisen mukaan lasten haastattelu on kuitenkin ollut haasteellista kahdesta syystä. Ensimmäinen syy on se, että lasten sanavarasto on suppea ja toinen syy saattaa olla jännittävä haastattelutilanne. Tutkimuksen tulokset osoittivat sen, että itsesäätely on yhteydessä lasten taitoihin ja erilaisiin kykyihin esimerkiksi empatiakykyyn, kognitiivisiin, hienomotorisiin ja karkeamotorisiin taitoihin sekä myös lasten kielellisiin taitoihin. Ne lapset, joilla itsesäätely oli arvioitu paremmaksi, oli tilastollisesti merkittävästi parempi kiintymyssuhde henkilökuntaan. Myöskään nämä lapset eivät vältelleet haastavia tai vaikeita tilanteita läheskään niin usein kuin lapset, jotka omaavat heikomman itsesäätelyn. (Veijalainen 2020, 45–46.)

8 POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA

Positiivisesta pedagogiikasta puhuttaessa tarkoitetaan yhtä positiivisen psykologian kasvatusalaan kohdistuvasta suuntauksesta. Positiivisessa pedagogiikassa on tarkoitus lähestyä lasta sekä opettaa oppimista positiivisesta näkökulmasta. Positiivisen pedagogiikan perusajatus muotoutuu viidestä eri taustaoletuksesta. Ensimmäisenä positiivinen pedagogiikka korostaa myönteisyyttä sekä korostaa yhteisöllisyyttä sosiaalisissa suhteissa sekä toimii suhteiden vahvistajana ja edistää hyvinvointia ja oppimista. Positiivisen ilmapiirin sekä positiivisten ihmissuhteiden koetaan tuovan luottamusta ryhmään, mikä lisää yhteisöllisyyttä ryhmässä sekä lisää yhdessä tekemistä ja toimimista. Toisena tavoitteena on nostaa osallisuuden lisäämistä sekä tukemista. Lapsi on oman elämänsä toimija ja häntä olisikin hyvä tarkastella erilaisissa toimintaympäristöissä. Kolmantena positiivinen pedagogiikka painottaa erityisesti myönteisten tunteiden merkitystä. Lasten myönteiset tunteet edistävät heidän oppimistaan, parantavat yksilön omaa käytöstä sekä kykyä arvioida sitä sekä lisäävät lasten hyvinvointia. Ajatuksena myönteisissä tunteissa on, että yksilö voisi itse vaikuttaa omiin tunnetiloihin. (Ranta 2020, 15–16.)

Neljäntenä positiivisessa pedagogiikassa tulisi kiinnittää huomiota lasten vahvuuksiin sekä niiden tunnistamiseen. Vahvuuksien tunnistaminen tukee lasten oppimista sekä hyvinvointia ja niitä on hyvä tuoda esille, ajatus siitä, että jokaisessa on jotakin hyvää. On tärkeää vahvistaa sekä korostaa lasten vahvuuksia sillä se myös lisää kunnioittavaa ja positiivista vuorovaikutusta. Viidentenä korostetaan kasvatuskumppanuutta huoltajien kanssa. Yhteistyö kodin sekä päiväkodin välillä tukee lapsen hyvinvointia tukevaa verkostoa. Kasvatuskumppanuus on molempiin suuntiin tapahtuvaa sekä toimivaa kunnioittavaa viestintää, jolla on tarkoitus lisätä ymmärrystä lasta kohtaan. Olennaisesti positiivisessa pedagogiikassa on nostettu esille osallisuuden tukeminen sekä lapsilähtöiset toimintatavat. Lapset ovat aktiivisia toimijoita, joille tulisi luoda mahdollisuus käsitellä omia tunnetiloja sekä kokemuksia. Oppimisympäristö olisi hyvä suunnitella ja järjestää sellaiseksi, että se tukisi sekä mahdollistaisi lasten kehittymisen sekä osallistumisen lapsen oman ikätason mukaan. Huomiota kiinnitetään myös uusiin ja rakenteilla oleviin

sosiaalisiin suhteisiin ja siihen, miten ne vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. (Ranta 2020, 15–16.)

Positiivisen pedagogiikan omaksumista työpaikoilla on edesauttanut se, että positiivisen pedagogiikan teemoja on sisällytetty varhaiskasvatuslakiin sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Positiivinen pedagogiikka sekä tavoitteellinen varhaiskasvatustyö täydentävät toisiaan, koska positiivisen pedagogiikan periaatteiden ja menetelmien avulla tavoitteet varhaiskasvatuksessa voidaan saavuttaa paremmin sekä entistä kestävämmiin. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö on erinomainen systemaattiselle hyvinvoinnin edistämiseksi. Mitä aikaisemmin lapsen vahvan luonteen ja hyvinvoinnin rakentaminen on aloitettu, sitä helpompi on ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä sekä puuttua niihin. (Leskisenoja 2019, 39–42.)

Perimmäinen syy positiiviselle pedagogiikalle oli lisätä hyvää maapallolle, eli saada aikaan yhteiskunta, jossa jokainen voisi elää merkityksellistä elämää, elää hyvinvoivana sekä löytää omat mahdollisuudet. Jokaisen kasvattajan tehtävä on auttaa lasta näkemään itsessään olevan hyvän ja uskomaan siihen. Välittävällä sekä läsnä olevalla aikuisella on valtavan suuri merkitys lapsen elämänpolun muokkautumisessa. Eli kuvainnollisesti voisi sanoa, että lapsen ympärille on tarkoitus rakentaa positiivista seinämää, joka pitäisi lapsen pystyssä niinä hetkinä, kun eteen tulee haasteita. Positiivisen pedagogiikan vaikutukset näkyvät erityisesti vuorovaikutussuhteissa. (Leskisenoja 2019, 47–48.)

Positiivisella pedagogiikalla ryhmähenki paranee. Lapset ottavat esimerkkiä aikuisista ja mikäli aikuiset suhtautuvat toisiinsa kannustavasti, huomaavaisesti sekä lempeästi, alkavat lapset toimia samoin myös omissa ihmissuhteissaan. Ennen pitkään aikuisen rohkaisemina, alkaa lapset näkemään hyvää toisissaan sekä kannustamaan muita. Positiivinen pedagogiikka tuo mukanaan myös me-henkeä, jolloin kiusaaminen lasten kesken vähenee. (Leskisenoja 2019, 51–53.)

9 TUTKIMUS

9.1 Tutkimusmenetelmä

Laadullisen tutkimuksen yksi yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä on kysely, jota mekin tässä tutkimuksessa käytimme. Kyselytutkimuksissa on standardoidut kysymykset ja vastausvaihtoehdot tutkimusta varten laaditussa kyselylomakkeessa. Yleensä tällaiset tutkimukset toteutetaan internet- tai postikyselyinä. (Aineistotyytit s.a.) Jotta tieteellinen kysely onnistuu, täytyy kyselyn laatijan ottaa laajasti huomioon, millaiset aika, halu ja taidot vastaajalla on vastata kyselyyn. Tutkimuksen onnistumiseen vaikuttaa kyselylomakkeen huolellinen suunnittelu ja siinä on otettava huomioon useita asioita. Selkeä ulkoasu ja kyselylomakkeen kohtuullinen pituus ovat tärkeitä, koska liian pitkä kysely ei innosta vastaamaan. Lisäksi kysymykset tulee muotoilla helposti ymmärrettäviksi ja laittaa ne loogiseen järjestykseen. (Kyselylomakkeen laatiminen s.a.)

Käytimme aineiston analyysiin sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissa käydään kyselyllä saatu aineisto läpi ja merkitään asiat, jotka liittyvät siihen, mitä tutkimuksella halutaan saada selville. Sen jälkeen aineisto teemoitellaan eli ryhmitellään eri aihepiirien mukaan, jolloin tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa on mahdollista vertailla. Teemoittelemalla aineistosta on mahdollista löytää tutkimusongelman kannalta tärkeimmät aiheet. Teemoja ei kuitenkaan päätetä ennakkoon, vaan teemat tulevat esiin samalla kun aineistoa analysoidaan. Teemat ovat asioita, jotka toistuvat aineistossa. Käytimme aineistolähtöistä analyysia kyselyn analyysiin eli analyysi on peräisin juuri kyselyllä tuotetusta aineistosta. Analyysiin eivät vaikuta aiemmat tiedot, vaikka opinnäytetyössämme kirjoitimme toki myös aiemmista tutkimuksista ja kirjallisuudesta. (Juhila s.a.; Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Webropol-ohjelma, jota käytimme kyselyn luomisessa, on suomalainen netissä käytettävä kyselyiden sekä raporttien luontiin tarkoitettu sovellus. Webropolin tärkeimmät ominaisuudet ovat monipuoliset sekä helppokäyttöiset raportointi sekä kyselytyökalut, joiden takia kyselyiden sekä raporttien laatiminen on nopeaa sekä yksinkertaista. Webropol-sovelluksen avulla kyselyistä saadaan kerättyä tietoa. (Webropol 2025.)

9.2 Tutkimuskysymykset

Tavoitteenamme opinnäytetyössä oli kartoittaa Marian Tarhan päiväkodin kiusaamistilannetta ja kartoittaa huoltajien näkemystä kiusaamisesta sekä siitä, ovatko he kokeneet, että heidän omaa lastansa on kiusattu. Tarkoituksena oli myös selvittää, kokevatko vanhemmat saavansa päiväkodilta tietoa sekä opastusta esimerkiksi kiusaamisesta. Kyselyllä haluttiin saada selville, kuinka vanhemmat kokevat lasten välisen vuorovaikutuksen varhaiskasvatuksessa sekä kokevatko he saavansa henkilökunnalta tarpeeksi tietoa lasten kiusaamisesta sekä päiväkodin normaalista arjesta.

Tutkimuskysymyksinä meillä oli:

1. Kuinka kiusaaminen ilmenee päiväkodissa?
2. Minkälaista kiusaaminen on huoltajien näkökulmasta?
3. Miten kiusaamista voisi ehkäistä?

Kyselyn avulla kartoitimme myös sitä, kokevatko huoltajat päiväkodin sekä kodin välisen yhteistyön ja viestinnän yhtenäiseksi sekä helpoksi vai ovatko huoltajat jollain tasolla tyytymättömiä päiväkodin sekä kodin väliseen yhteistyöhön. Ja jos ovat, kuinka sitä mahdollisesti voisi parantaa. Lapsilla ja aikuisilla on todennäköisesti erilainen käsitys kiusaamisesta. Lapsi voi kokea, että jos kaveri vahingossa tönäisee, on se kiusaamista, kun taas aikuinen mieltää sen suoraan vahingoksi. Kuitenkaan tässä tutkimuksessa emme selvittäneet lasten käsityksiä kiusaamisesta, vaan tutkimus kohdistui aikuisten näkökulmiin. Toimeksiantaja toivoikin, että kiusaamisen käsitettä olisi hyvä avata opinnäytetyössä teorian tasolla enemmän sekä mikä on oikeasti kiusaamista ja mikä ei.

9.3 Tutkimuksen toteuttaminen

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Aineistona meillä oli huoltajille tehty kysely. Kysely on tuotettu Webropol-kyselynä, johon huoltajat saivat vastata anonyymisti. Koimme, että netissä teetetty kysely voi auttaa siinä, että vanhemmat vastaisivat helpommin

kyselyyn, kuin esimerkiksi paperille tehtävällä kyselyllä. Kysely lähetettiin huoltajille henkilökunnan kautta yhteisellä viestillä, jossa oli linkki, josta pääsi vastaamaan kyselyyn.

Laitoimme myös päiväkodin ilmoitustaululle paperisena samanlaisen ilmoituksen, jossa oli linkki kyselyyn. Katsoimme noin kahden viikon jälkeen, että kovin moni huoltaja ei ollut käynyt vastaamassa kyselyymme, joten laitoimme vielä muistutusviestiä huoltajien WhatsApp-ryhmiin siitä, että toivoisimme vielä lisää vastauksia kyselyymme. Kyselymme oli avoinna yhden kuukauden ajan. Olemme käyttäneet myös ammattikirjallisuutta, artikkeleita sekä aikaisempia tutkimuksia tukemaan opinnäytetyötä.

9.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Tutkimuskyselyyn liittyviä tietoja säilytettiin meidän omalla tietokoneellamme salatusta kansiossa, jonne on pääsy ainoastaan salasanalla. Kyselyyn vastattiin anonyymisti, eli henkilötietoja ei kerätty mihinkään, vaan tarkoitus oli kerätä talteen vain kyselytulokset. Tuloksia ei ollut tarkoitus säilyttää tai käyttää muuhun kuin vain sen aikaa, että aineistot oli saatu analysoitua ja niistä oli saatu tehtyä yhteenvedot. Yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa lopullisesta työstä, koska kyselyyn vastattiin anonyymisti. Kun opinnäytetyö on valmis, tutkimuksen aineisto on tarkoitus hävittää kokonaan.

Huoltajia, joille lähetimme kyselyn, oli yhteensä 109, joista 21 vastasi kyselyymme. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa 19,27 %. Vaikka vastanneiden määrä jäikin pieneksi, olivat kyselyymme vastanneet kuitenkin vastanneet pitkästi sekä niin, että saimme teemoiteltua vastauksia. Teemoittelun toteutimme niin, että ensin kävimme läpi yhdessä kaiken aineiston, jota kyselystä saimme. Sitten lähdimme pohtimaan, millaiset samankaltaiset vastaukset aineistossa toistuivat. Käytimme apuna tutkimuskysymyksiämme, eli etsimme niihin vastauksia. Kun löysimme yhtäläisyyksiä, kirjoitimme vastauksia ylös samaan kohtaan Word-dokumentissa eli teemoitimme ne. Emme päättäneet teemoja etukäteen, vaan teemat syntyivät aineistoa läpikäydessä ja samankaltaisia vastauksia huomattessamme. Sitten kirjoitimme opinnäytetyöhömme vastauksia tutkimuskysymyksiimme teemojen mukaan.

10 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Ensimmäisenä kyselyssämme oli kysymys lasten ikään liittyen. Lasten ikäjakauma oli 1 vuosi 9 kuukautta - 5 vuotta. Sukupuolijakauma oli aika tasainen huoltajien vastauksien mukaan. 60 % vastanneiden lapsista oli poikia ja 55 % tyttöjä.

Päiväkodin sekä kodin välinen viestintä oli koettu pääosin huoltajien näkökulmasta hyväksi. Lapsen päivästä kerrotaan avoimesti sekä huoltajien viesteihin vastataan nopeasti. Esiin oli nostettu myös se, että viestintä oli välillä jopa liiallista päiväkodin suunnalta, eikä kaikkia viestejä ehdi lukemaan. Myös päiväkodin ryhmien WhatsApp-ryhmät on koettu hyväksi sekä hyödyllisiksi.

Osa huoltajista kuitenkin koki viestinnässä olevan parantamisen varaa. Yksi vastanneista oli sitä mieltä, että päiväkodin aikuiset eivät uskalla puhua asioista avoimesti vaan vastataan, että "kaikki on hyvin". Vastanneet olivat myös sitä mieltä, että lapsen kasvaessa kaverien väliset ristiriidat saattavat lisääntyä ja näistä olisi todella tärkeä kertoa vanhemmille. Usein saattaa olla tilanne, että lapsi rupeaa puhumaan kinasteluista kotona eikä huoltaja ole tästä tietoinen. Yksi vastaajista koki, että kesäaikaan viestintä päiväkodin sekä kodin välillä on ollut huonompaa. Yksi huoltajista oli vastannut, että "viestintä on ollut tasoa "ok". Viestinnässä olisi tärkeää kiinnittää huomiota isompaan kuvaan. Jokaista pientä känkkäränkkää on turha alkaa avaamaan".

Kiusaamisen ilmeneminen päiväkodissa-osiossa teemoittelimme vastaukset sen mukaan olivatko vai eivätkö huoltajat olleet saaneet tietoa/ohjeistusta päiväkodilta, kuinka toimia kiusaamistilanteessa.

Siihen, miten kiusaamista voitaisiin ehkäistä varhaiskasvatuksessa, päällimmäisiksi teemoiksi vastauksissa nousi **lasten sekä huoltajien kanssa avoimesti puhuminen, leikin kautta opettelu, tunnetaitojen opettaminen sekä työvoiman lisääminen ja riittävyys.**

Teemoittelimme sen, millaista kiusaaminen on huoltajien näkökulmasta kolmeen pääryhmään. Pääryhmiä olivat **henkinen väkivalta, fyysinen väkivalta sekä sosiaalinen väkivalta**. Tällä tavoin pystyimme hahmottelemaan sekä jakamaan erilaisia päiväkodissa ilmeneviä kiusaamisen muotoja.

10.1 Kiusaamisen ilmeneminen päiväkodissa

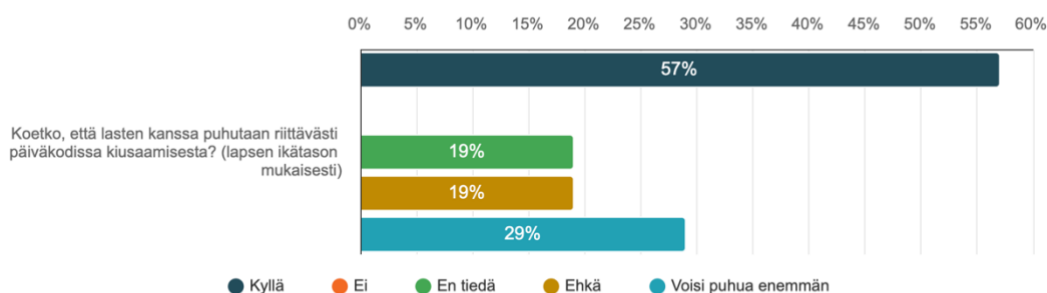
Huoltajilta kysyttäessä onko heidän lastaan/lapsiaan kiusattu varhaiskasvatuksessa, 48 % oli vastannut, että ei. 38 % oli vastannut, että heidän lastansa/ lapsiaan on kiusattu ja 14 % oli vastannut, että ei tiedä. 38 % huoltajista oli vastannut, ettei heidän lapsensa ole kiusannut muita varhaiskasvatuksessa. 14 % vastanneista kertoo lapsensa kiusanneen muita ja 48 % ei tiedä onko heidän lapsensa kiusannut muita.

Huoltajilta kysyttäessä ovatko he saaneet päiväkodilta tietoa/ohjeistusta, kuinka toimia kiusaamistilanteessa, oli suurin osa heistä vastannut, etteivät he ole saaneet ohjeistusta tai tietoa kiusaamiseen liittyen. 12 vastauksesta kävi ilmi, etteivät huoltajat ole saaneet ohjeistusta tai tietoa päiväkodilta.

Vastauksia oli 18 joista kuudesta kävi ilmi, että huoltaja on saanut ohjeistusta sekä tietoa kiusaamisesta sekä sen ilmenemisestä. Yksi vanhemmista oli kertonut, että kiusaamistilanne oli puhuttu lasten kanssa heidän ikätasonsa huomioiden heti tapahtuman jälkeen. Yhden vastaajan mukaan henkilökunta on neuvonut huoltajia keskustelemaan lasten kanssa kotona vielä tilanteesta. Henkilökunta on myös rohkaissut puhumaan avoimesti kiusaamisesta sekä siihen puuttumisesta. Yksi vastaajista on ollut myös siinä uskossa, ettei kiusaamista ole esiintynyt varhaiskasvatuksen arjessa. Hän kuitenkin luottaa siihen, että mikäli kiusaamista esiintyy, niin siitä kerrotaan huoltajille.

Koetko, että lasten kanssa puhutaan riittävästi päiväkodissa kiusaamisesta? (lapsen ikätason mukaisesti)

Vastaajien määrä: 21, valittujen vastausten lukumäärä: 26



	Kyllä	Ei	En tiedä	Ehkä	Voisi puhua enemmän
n	12	0	4	4	6
Prosentti	57,1%	0,0%	19,0%	19,0%	28,6%

Kuva 2. Webropol-kysely (Soininen & Muranen 2024)

Kuvassa 2 on kuva yhdestä kyselyn osasta liittyen siihen, puhutaanko lasten kanssa riittävästi kiusaamisesta. Kyselyssä ilmeni, että yksikään huoltaja ei ollut sitä mieltä, etteikö kiusaamisesta puhuta riittävästi päiväkodissa. Suurin osa vastanneista eli 57 % oli sitä mieltä, että lasten kanssa puhutaan riittävästi kiusaamisesta varhaiskasvatuksessa. 19 % oli sitä mieltä, että eivät tiedä puhutaanko siitä riittävästi. Myös 19 % olivat sitä mieltä, että ehkä. 29 % oli kyselyssä sitä mieltä, että lasten kanssa voisi puhua enemmän kiusaamisesta päiväkotiarjessa.

10.2 Minkälaista kiusaaminen on huoltajien näkökulmasta?

Kyselyssämme oli kysymys huoltajille, mitä kiusaaminen heidän mielestään tarkoittaa. Huoltajat olivat vastanneet kysymykseen omin sanoin todella monipuolisesti. Kyselyn vastauksissa nousi selkeästi esiin kolme teemaa: henkinen kiusaaminen, fyysinen kiusaaminen sekä sosiaalinen kiusaaminen. Huoltajat kokevat, että kiusaaminen voi olla jotakin näistä muodoista tai kaikkia näitä yhdessä. Useassa vastauksessa nousi esiin, että kiusaaminen on toimintana sellaista, jolla pyritään satuttamaan sekä aiheuttamaan pahaa oloa toiselle. Yksi huoltajista oli vastannut kysymykseemme esimerkiksi näin: *jatkuvaa pyrkimystä alentaa toisen arvoa henkisesti tai fyysisesti.*

Yksi huoltaja oli tiivistänyt henkisen kiusaamisen olevan puheella, ilmeillä ja eleillä loukkaamista. Useampi huoltaja oli vastannut henkisen kiusaamisen

tarkemmin kerrottuna olevan nimittelyä, haukkumista, ilkeitä puheita, nälvimistä sekä leikeistä pois jättämistä. Myös selän takana puhuminen sekä lällättely oli koettu huoltajien näkökulmasta kiusaamiseksi. Yksi huoltajista oli ottanut vastauksessaan esiin lasten mustasukkaisuuden liittyen kaverisuhteisiin. Tämä tarkoittaa, ettei lapsi halua kaverin leikkivän toisen kaverin kanssa ja tämä voi johtaa lapsen suuttumukseen. Tällöin lapsi voi kieltää toista leikkimästä muiden kanssa. Myös toisen lapsen tunteiden huomiotta jättäminen sekä vähättely lukeutuivat huoltajan mukaan henkiseen kiusaamiseen. Erilaiset eleet, esimerkiksi silmien pyörittely, voidaan nekin laskea henkiseksi kiusaamiseksi.

Fyysinen väkivalta on toisen henkilön koskemattomuuteen kajoamista ilman, että toinen on antanut siihen lupaa. Yksi huoltajista oli nostanut esiin lapsen aggressiivisen sekä väkivaltaisen käytöksen muita kohtaan. Muut selkeimmät fyysisen kiusaamisen muodot, jotka vastauksista nousivat huoltajien toimesta esiin, olivat töniminen sekä lyöminen. Useampi huoltaja oli maininnut lelujen repimisen toisen kädestä tai viemisen nenän edestä. Kyselystä esiin nousi myös toisen lapsen henkilökohtaisten tavaroiden vieminen, esimerkiksi lippalakin ottaminen toisen päästä. Huoltajien näkökulmasta pureminen sekä sylkeminen ovat myös fyysisen kiusaamisen muotoja.

Kolmanneksi teemaksi kyselyssä nousi sosiaalinen kiusaaminen, joka voi ilmetä arvostelevana käytöksenä sekä toiminnan ulkopuolelle jättämisenä ja syrjimisenä. Myös toisen huomiotta jättäminen lukeutuu sosiaaliseen kiusaamiseen. Yksi vanhemmista oli nostanut esiin ”nopeat syö hitaat”-kilpailutyylisen käyttäytymisen, eli se kumpi kerkeää, vaikka ottamaan jonkin lelun ensiksi saa leikkiä sillä, vaikka toinen ei olisikaan ollut alun perin kiinnostunut leikkimään kyseisellä lelulla. Manipulointi lasketaan myös yhdeksi sosiaalisen kiusaamisen muodoksi, joka nousi myös kyselyssä esiin.

10.3 Miten kiusaamista voisi ehkäistä?

Kysyimme kyselyssä, että millaisilla asioilla voi ehkäistä kiusaamista varhaiskasvatuksessa ja tähän saimme jopa 19 vastausta. Erilaisuuden opettaminen lapsille sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen ryhmässä koettiin ehkäiseväksi tekijäksi. Tärkeimmät teemat kuitenkin olivat lasten sekä

huoltajien kanssa avoimesti puhuminen, leikin kautta opettelu, tunnetaitojen opettaminen sekä työvoiman lisääminen ja riittävyys.

Lapsille tulisi kertoa avoimesti, mitä kiusaaminen on sekä kuinka se vaikuttaa toiseen. Huoltajat kokivat myös, että lapsille tulisi puhua sekä kertoa, ettei kiusaaminen ole hyväksyttävää käytöstä. Kiusaamiseen ei myöskään tarvitse lähteä mukaan vaikka muut siihen yllyttäisivätkin. Huoltajat olivat kokeneet avoimen kommunikoinnin kodin sekä päiväkodin välillä ehkäiseväksi tekijäksi. Myös vanhempien tulisi reagoida lasten kiusaamiseen herkästi sekä keskustella lasten kanssa yhdessä kiusaamistilanteista.

Aikuinen on ajan tasalla ja puuttuu tilanteeseen heti. Tilanteet käydään läpi lasten kanssa heti ja lasta opetetaan pyytämään anteeksi jollakin lapsen taitotasoa tukevalla keinolla.

Kiusaamisesta puhuminen ryhmissä ikätasoisesti. Nopea reagointi mahdollisiin kiusaamistilanteisiin ja vanhempien kanssa avoimesti asiasta keskustelu.

Huoltajat kokivat, että yksi parhaimmista tavoista opettaa kiusaamiseen liittyviä asioita oli leikki. Leikki nousi useassa vastauksessa esiin. Leikin kautta voidaan opettaa lapsille oikeita toimintatapoja. Leikin kautta on myös helpompi opettaa pienille lapsille, ettei kiusaaminen ole hauskaa. Yhteiset, tasapuoliset sekä iloiset leikit, joista lapset saavat positiivista tunnetta, koettiin myös ehkäiseväksi tekijäksi. Toisaalta kuitenkin kahdenkeskeiset leikit paria vaihtaen sekä tutustuen erilaisiin lapsiin koettiin tärkeäksi. Sadut koettiin menetelmänä tärkeäksi.

Lapsille puhuminen asioista leikkien yms. kautta ja opettaminen tällä tavalla, ettei kiusaaminen ole hauskaa eikä tarvitse lähteä mukaan, vaikka muut yllyttäisivät.

Leikin kautta opetellaan oikeita toimintatapoja alusta alkaen, ja varhainen puuttuminen epätoivottuun käytökseen. Mielestäni tämä myös toteutuu aika hyvin.

Opettamalla lapselle tunnetaitoja leikkien, kirjojen ja videoiden muodossa.

Huoltajat kokivat, että lapsille olisi tärkeää opettaa tunnesäätelyä sekä tunnekasvatusta ja he kokivat nämä asiat tärkeiksi. Huoltajat olivat sitä mieltä, että lapsia tulisi valistaa sekä ohjata enemmän tunnetaidoissa sekä siinä, mitä tehdä, jos kiukuttaa. Kiusaamisen sijaan kiukun voisi ohjata johonkin muuhun toimintaan. Myös kiusaamistilanteet tulisi käydä lasten kanssa heti läpi sekä lapsia tulisi opettaa sekä ohjata pyytämään anteeksi. Myös erilaisten tunnetilojen näyttelemisen sekä hymiöiden näyttäminen auttaisi lapsia paremmin saamaan kiinni siitä, mitä tunnetiloja kiusaaminen saattaa aiheuttaa toiselle, esimerkiksi viha sekä suru. Kiusaamista ehkäisee myös se, mikäli lapsi kokee olevansa turvassa, huomioitu sekä arvostettu. Tunnetaitojen opetteluun ohessa lasten kanssa tulisi opetella myös kaveritaitoja sekä sitä, että jokainen lapsi on erilainen ja jokainen tulisi hyväksyä sellaisena kuin on.

Ryhmän yhteisöllisyyden vahvistamisella sekä opettamalla lapsille erilaisuutta, jotta he hyväksyisivät kaikki ihmiset sellaisina kuin he ovat. Varhainen puuttuminen on myös tärkeää sekä päiväkodin ja kodin välinen yhteistyö.

Tunnekasvatuksella, näyttelemällä kasvokuvilla/hymiöillä, että tulee paha mieli molemmille, kun kiusaa ja kun joutuu kiusatuksi.

Huoltajat kokivat, että työvoimapulan vähentäminen sekä enemmän aikuisia lapsilukua kohden vähentäisi varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa kiusaamista sekä helpottaisi siihen puuttumista. Myös sijaisjärjestelyt tulisi tehdä varmemmaksi järjestelyksi. Henkilökunnan koulutuksen lisääminen kiusaamisesta nousi myös esiin. Työvoimaa lisäämällä huoltajat kokivat, että henkilökunnan kiire vähenisi, jolloin heillä olisi enemmän aikaa tarkkailla lasten leikkejä ja touhuja sekä puuttua nouseviin kiusaamistilanteisiin ja käydä ne kunnolla lasten kanssa läpi.

Työvoimapulaa vähentämällä, enemmän aikuisia lasta kohti ja sijaisjärjestelyt varmaksi systeemiksi, kertomalla lapsille heti alusta alkaen mitä kiusaaminen saa aikaan toisessa ja valistamalla lapsia muutenkin enemmän, ohjeistamalla lapsille tunnetaitoja, mitä tehdä, jos kiukuttaa sen sijaan että kiusaa, niin ohjaa kiukun johonkin muuhun toimintaan.

Riittävästi hoitohenkilökuntaa lapsimäärään nähden, jotta kyky tarkkailla lasten touhuja säilyy hyvänä.

10.4 Kyselyn avoimet palautteet

Kyselyssämme oli viimeisenä kohta, jossa kysyimme huoltajilta, oliko heillä kiusaamiseen liittyen jotakin muuta mitä he haluaisivat kertoa/ottaa puheeksi, mitä ei kyselyssämme ollut kysytty. Kyselyn vastauksissa oli nostettu esiin kulttuurierot päiväkodissa ja kuinka ne näkyvät päiväkotiarjessa. Kyselyn vastauksessa oli tuotu ilmi se, että ulkomaalaistaustaisilla lapsilla ei tunnu olevan kunnollisia rajoja tai ohjeistuksia siitä, kuinka toimia esimerkiksi leikkipaikoilla. Kyselyn vastauksissa pohdittiin myös, että onko kiusaaminen ulkomaalaistaustaisilla kaverittomilla lapsilla yleisempää.

Näkyvätkö vieraskielisten lasten käyttäytymisen kulttuurierot päivähoidossa mitenkään? Koska esim. Hyvin monesti julkisilla leikkipaikoilla nimenomaan ulkomaalaisilla lapsilla ei tunnu olevan minkäänlaisia rajoja tai ohjeistuksia, tai aikuisia valvomassa. He aiheuttavat sekasortoa leikkipaikoilla huutamalla ja sotkemalla muiden leikkejä, eli...

-onko kiusaaminen ulkomaalaisilla kaverittomilla lapsilla yleisempää?

Vastauksissa oli pohdittu myös sitä, kuinka kiusattu lapsi oireili. Vastauksissa nostettiin esiin myös lapsen poikkeava käytös esimerkiksi niin, että lapsella rupesi olemaan pissavahinkoja ja vahingot alkoivat yhdistymään tiettyyn lapseen sekä hänen tekemisiinsä. Vastauksissa oli koettu myös, että sisarusten välinen kiusaaminen kotona on yleisempää kuin varhaiskasvatuksessa tapahtuva kiusaaminen. Vastauksissa oli tuotu esiin mahdollisimman nopea puuttuminen kiusaamiseen. Yksi vastaaja kertoo, että mikäli kiusaaminen jatkuu vuosien ajan voi seurauksia joutua lukemaan pahimmillaan lehdistä.

Sisarusten välinen kiusaaminen kotona on paljon yleisempää oman kokemuksen mukaan verrattuna varhaiskasvatukseen.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselymme perusteella tulimme siihen johtopäätökseen, että huoltajilla on hyvä käsitys siitä, mitä kiusaaminen on. Johtopäätöksemme perustuu siihen, että huoltajat toivat vastauksissaan esiin kiusaamisen peruselementtejä. Kyselystämme voi päätellä sen, että kiusaamisesta puhutaan lasten kanssa tarpeeksi päiväkotiarjessa, kuitenkin viestintää ja kiusaamiseen liittyvää ohjeistusta pitäisi vahvistaa kodin ja päiväkodin välillä. Huoltajia pitäisi ohjeistaa enemmän siitä, kuinka kiusaamista tulisi käsitellä kotona ja kuinka siihen tulisi puuttua. 57 % huoltajista oli sitä mieltä, että kiusaamisesta puhutaan riittävästi lasten kanssa, joten teimme johtopäätöksen, että huoltajat ovat tyytyväisiä siihen, että lasten kanssa puhutaan kiusaamisasioista normaalissa päiväkotiarjessa.

38 % vastaajista oli kertonut, että heidän lastansa oli kiusattu varhaiskasvatuksessa, kun taas 48 % huoltajista oli vastannut, että heidän lastansa ei ollut kiusattu varhaiskasvatuksessa. Joten siitä teimme johtopäätöksen, että päiväkodilla on kiusaamistilanne hallinnassa. Vastauksien perusteella pystyimme päättelemään, että huoltajilla on hyviä sekä monipuolisia ideoita siitä, kuinka kiusaamista ennaltaehkäistään. Johtopäätöksen pystyimme tekemään, koska huoltajien vastauksissa toistuivat samat teemat useampaan kertaan kiusaamisen ehkäisystä.

12 POHDINTA

Opinnäytetyötä miettiessämme yritimme pohtia mikä olisi sellainen aihe mikä olisi ajankohtainen sekä tärkeä. Me molemmat olemme suuntaamassa varhaiskasvatukseen opinnoissamme ja yritimme miettiä, mikä tukisi omia opintojamme sekä mikä aihe olisi itsellemme mielenkiintoinen. Toimeksiantajan kanssa keskustellessa esiin nousi aiheeksi se, kuinka huonosti lapset nykypäivänä voivat sekä kuinka päiväkodeissa esiintyy nykypäivänä yhä enemmän ja enemmän kiusaamista. Ennen kiusaamiseen ei ole kiinnitetty ehkä samalla tavalla huomiota kuin nykypäivänä, koska nuoret ehkä oireilevat enemmän nykyään sekä tuovat sen esiin eri tavalla. Tästä lähtikin idea sekä ajatus opinnäytetyöstä, eli pohdimme jotakin kiusaamiseen liittyvää aihetta.

Kyselyssämme oli kysymys, jossa olimme kysyneet, onko lapsesi kiusannut muita ja 48 % huoltajista vastasi, että he eivät tiedä. Jäimme pohtimaan sitä, että miksi huoltajat eivät tiedä, kiusaako heidän lapsensa muita. Pohdimme sitä, että eikö henkilökunta uskalla tuoda esiin sitä, että lapsi kiusaa muita vai onko kyse siitä, että kiusaamista ei ole. Useissa tutkimuksissa (Laaksonen & Repo 2017) on huomattu, että pienten lasten parissa tapahtuva kiusaaminen on epäsuoraa kiusaamista, joten se voi jäädä helposti huomaamatta. Voisiko kyse olla siitä, että kiusaaminen jää helposti huomaamatta.

Pohdimme myös sitä, että olisiko kysely pitänyt toteuttaa jollain toisella tavalla, koska vastausprosentti jäi kyselyssämme aika pieneksi. Pohdimme, että olisiko meidän pitänyt käyttää haastatteluja tukemaan opinnäytetyötämme. Toisaalta, mikäli olisimme toteuttaneet haastattelut tällöin vastaajien henkilöllisyys olisi meillä tiedossa eikä anonyymiyys olisi säilynyt. Koska anonyymiyys ei olisi toteutunut haastatteluissa, pohdimme olisivatko huoltajat tällöin edes osallistuneet haastatteluihimme. Myös se, että ajankohta tällaiselle kyselylle oli ehkä huono, koska päiväkodilla oli alkamassa uusi toimintakausi, joka saattoi vaikuttaa siihen, että opinnäytetyömme jäi huoltajilta ehkä vähän sivuun. Mikäli kyselyn olisi toteuttanut toisena ajan kohtana olisi vastausprosentti saattanut olla tällöin myös suurempi.

Huoltajille suunnattu webropol- kyselyn luonti oli yhtäaikaisesti haasteellista, mutta toisaalta myös helppoa sekä mielenkiintoista. Haasteeksi muodostui se, minkälaisia kysymyksiä kyselyssämme käyttäisimme. Haasteellista oli myös se, että minkälaiseen muotoon kyselyn kysymykset tulisi muotoilla, jottei kysymykseen jäisi hirveästi tulkinnan varaa. Jäimme myös miettimään, että mikäli samankaltaisen kyselyn toteuttaisi myöhemmin samaan päiväkotiin, kuinka paljon vastaukset eroaisivat meidän kyselymme vastauksista. Silloin lapsiryhmät olisivat kuitenkin jo muuttuneet ja uusia lapsia olisi mahdollisesti saapunut päiväkotiin. Olisiko vastausprosentti tällöin suurempi?

Niin kuin aikaisemmin olemme maininneet, että Laaksosen ja Revon (2017) mukaan kiusaamisen ilmenemismuotoja ovat pilkkaaminen, lyöminen, eristäminen sekä pahan puhuminen toisesta. Näitä samoja muotoja huoltajat olivat tuoneet ilmi kyselyssämme heiltä kysyttäessä mitä kiusaaminen heidän mielestään tarkoittaa. Vanhemmat olivat myös tuoneet ilmi, että lapsille pitäisi

opettaa tunnesäätelyä sekä sosiaalisia taitoja, jotta kiusaamista voitaisiin ehkäistä. Snow'n (2014) mukaan kiusaaminen johtuukin usein näistä puutteellisista sekä vasta kehittyvistä taidoista. Huoltajat olivat nostaneet myös esiin sen, että kiusaamiseen puuttuminen pitää tehdä oikein sekä lasten kanssa pitää keskustella ikätasoon sopivalla tavalla. Tätä tukee myös Heinosen ym. (2016) kirjoitus, jossa hän sanoo, että kiusaamisen puuttuminen tulee tehdä oikein sekä lasten kanssa tulisi keskustella asiasta sekä opettaa heille anteeksi pyytämistä.

Kyselyssämme oli nostettu esiin myös se, että kiusaaminen saattaa aiheuttaa uhreilleen erilaisia oireita/vaikutuksia ja uhri saattaa kärsiä kiusaamisen vaikutuksista vielä pitkän ajan jälkeen. Pierren (Kirves & Stoor-Grenner 2010 mukaan) on tehnyt tutkimuksen 2000-luvun alussa juuri liittyen kiusaamisen vaikutuksiin. Tutkimus osoitti selvästi sen, että kiusaamisella on kielteisiä vaikutuksia uhreille esimerkiksi heikentynyttä itsetuntoa sekä yksinäisyyttä.

Kyselymme vastausten perusteella voimme todeta, että kiusaamista esiintyy varhaiskasvatuksen arjessa. Tätä tukee tutkimus, jonka Laaksonen & Repo (2017) olivat tehneet ja jonka mukaan kiusaaminen on varsin yleistä päiväkotikäisillä lapsilla. Laaksonen ja Repo ovat tutkimuksessaan kertoneet, että 12 % 3–6-vuotiaista lapsista on suoraan tekemisissä kiusaamisen kanssa. Vastausten perusteella, joita saimme siitä, kokevatko huoltajat saaneensa ohjeistusta/tietoa päiväkodilta kiusaamistilanteisiin liittyen, voimme todeta, että huoltajat kaipaavat lisää tietoa liittyen kiusaamiseen. Fälkhälsan (Kirves & Stoor-Grenner 2010) oli toteuttanut kyselyn huoltajille lasten sosiaalisista taidoista, vertaissuhteista sekä kiusaamisesta, josta kävi myös ilmi, että huoltajat tarvitsisivat lisää ohjeistusta/tietoa näistä asioista ja tämä tuki myös meidän kyselymme tuloksia.

Myös se, miten varhaiskasvattajat kohtelevat lapsia sekä toisiaan työpaikalla vähentää kiusaamisen syntymistä. Huoltajat olivat nostaneet esiin positiivisen ilmapiirin vastauksissa ja Leskisenojan (2019) mukaan positiivinen pedagogiikka sekä varhaiskasvatuksen ympäristö on erinomainen ympäristö hyvinvoinnin edistämiseen. Koska varhaiskasvatuksen arki saattaa olla välillä todella hektistä, on tärkeää yrittää pitää yllä ryhmähenkeä.

13 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Koska halusimme tehdä opinnäytetyömme kunnolla sekä niin, että se olisi eettisesti oikein, ohjasivat sosiaalialan eettiset periaatteet ja arvot tutkimuksemme tekemistä. Eettisiä periaatteita ovat esimerkiksi arvostava vuorovaikutus ja luottamus, yhdenvertaisuus sekä syrjinnän vastustaminen ja erilaisuuden hyväksyminen. (Talentia 2022.)

Koska kohderyhmä meillä oli pienet lapset ja heidän vanhempansa, tuli meidän toimia opinnäytetyöntekijöinä sensitiivisesti sekä kunnioittavasti. Sosiaalialalla työskennellessä meidän tulee pyrkiä jokaisessa tilanteessa asialliseen sekä neutraaliin toimintaan, vaikka emme saisikaan positiivista ja myönteistä palautetta tai ymmärrystä tekemäämme asioita kohtaan. Ammatillisesta näkökulmasta opinnäytetyötä tehdessämme tulisi meidän olla toiminnassamme mahdollisimman avoimia, rehellisiä ja tunnistaa omat rajamme sekä muistaa, mihin opinnäytetyössä tähtäämme. Sosiaalialan työn tarkoitus on kuitenkin lisätä ihmisten hyvinvointia ja hyvinvoinnin lisääminen on myös yksi opinnäytetyön tarkoituksistamme. Jokaisella ihmisellä on myös oikeus yksityisyyteen sekä tietosuojaan. Meidän tuli opinnäytetyötä tehdessämme toimia tahdikkaasti sekä luoda kunnioittava asiakassuhde vanhempiin sekä lapsiin. Opinnäytetyötä tehdessä tuli pitää huolta myös siitä, että jokaisen huoltajan sekä lapsen yksityisyys tuli olla suojattu. (Talentia 2005, 5–11.)

Ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa on yleisiä eettisiä periaatteita, jotka ohjaavat tutkijaa tieteenalasta riippumatta. Lähtökohta tällaisissa tutkimuksissa on, että tutkimukseen osallistuvien ihmisten on luotettava tieteeseen ja tutkijoihin, Tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta on aina kunnioitettava, jotta tämä luottamus säilyy. Henkilöillä on oikeus vapaaehtoisesti osallistua tutkimukseen, mutta myös kieltäytyä osallistumasta missä vaiheessa tahansa tutkimuksen tekoa. Heillä on myös oikeus saada tietoa, mitä tutkimukseen sisältyy, miten henkilötietoja käsitellään tai esimerkiksi millaiseksi on suunniteltu tutkimusaineiston käsittely ja kuinka kauan aineistoa säilytetään. Tutkijan täytyy myös kertoa realistisesti tutkimuksen tavoitteista, mahdollisista haitoista ja myös tutkimuksen vaikutuksista ja hyödyistä. (Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen... 2023, 7—9.)

Meidän kyselyymme osallistuminen oli vapaaehtoista ja kerroimme saatekirjeessämme tutkimuksen hyödyistä. Lisäksi tutkimukseemme osallistuminen tapahtui nimettömästi, jotta huoltajien ja lasten yksityisyys on turvattu koko tutkimuksen teon ajan.

14 KEHITYSIDEAT

Kehitysideana opinnäytteestämme nousi huoltajille suunnattu opas kiusaamiseen liittyen. Koemme, että tästä voisi olla apua huoltajille sekä se voisi helpottaa huoltajien kynnystä siinä, että he voisivat ottaa rohkeammin lasten kanssa puheeksi kiusaamisen. Oppaaseen voisi sisällyttää myös oman version lapsille, jossa kiusaamista olisi käsitelty kuvien avulla. Koska kiusaaminen on aiheena arka, koemme että huoltajille suunnattu opas siitä, kuinka käsitellä kiusaamista ja kuinka siihen tulisi puuttua, olisi hyvä idea tehdä. Oppaasta tulisi ilmi, kuinka ottaa kiusaaminen puheeksi sekä käytännön harjoituksia. Kuitenkin päiväkotikiukaan sekä huoltajat tekevät tiivistä yhteistyötä, tulisi yhteistyön olla saumatonta sekä tukea molempia osapuolia.

Kehitysideana nousi esiin myös se, että päiväkodilla voisi järjestää esimerkiksi kerran vuoteen kiusaamiseen liittyvän illan, johon vanhemmat voisivat osallistua sekä jossa olisi mukana varhaiskasvatuksen ammattilaisia ja sellaisia ammattilaisia, jotka ovat jollain tavalla erikoistuneet kiusaamiseen. Tämä lisäisi tietoisuutta huoltajien keskuudessa sekä mahdollisesti madaltaisi myös kynnystä kiusaamisen esille ottamiseen sekä siitä puhumiseen.

LÄHTEET

Aineistotyytit s.a. Tietoarkisto. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/aineistotyytit/aineistotyytit/> [viitattu 28.1.2025].

Alila, K., Eskelinen, M., Estola, E., Kahiluoto, T., Kinos, J., Pekuri, H.-M., Polvinen, M. Laaksonen, R., & Lamberg, K. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat: Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevalle työryhmälle. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:12. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-266-1> [viitattu 20.10.2024].

Haapasalo, T., Kirkkopelto, K., & Repo, L. 2016. Mun ja sun juttu! Lasten sosiaalisten taitojen vahvistaminen kiusaamisen ehkäisyssä. Helsinki: Lasten keskus

Haapasalo, T., Kirkkopelto, K., Kauppila, E., Nousiainen, K., & Repo, L. 2020. Meidän juttu. Kiusaamisen ehkäisy lasten vertaisryhmässä. Lasten keskus.

Hamina s.a. Palveluseteli yksityisessä päiväkodissa. WWW-dokumentti.

Saatavissa: <https://www.hamina.fi/kasvatus-koulutus/varhaiskasvatus/perhepaivahoito/palveluseteli-yksityisessa-paivakodissa/> [viitattu 28.5.2024].

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuu varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. 2023. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. PDF-dokumentti. Päivitetty 10.10.2023. Saatavissa:

https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf [viitattu 28.1.2025].

Juhila, K s.a. Teemoittelu. Tietoarkisto. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/> [viitattu 28.1.2025].

Kirves, L., & Stoor-Grenner, M. 2010. Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa. Kiusaamisen ehkäisyyn ja puutumisen suunnitelman laatiminen. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto & Fölkhälsan.

Kyselylomakkeen laatiminen. s.a. Tietoarkisto. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/> [viitattu 28.1.2025].

Laaksonen, V. 2022. Kaveritaidot varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Laaksonen, V. & Repo, L. 2017. Kaveritaitoja. Tietoa ja harjoituksia toimivan ryhmän rakentamiseen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Folkhälsan.

Leskisenoja. 2019. Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2023. Kiusaaminen ja pienet lapset. WWW-dokumentti. Päivitetty 19.9.2023. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen-ja-pienet-lapset/> [viitattu 28.5.2024].

Menesini, E. & Salmivalli, C. 2017. Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions. *Psychology, Health & Medicine* 1, 1—14. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/13548506.2017.1279740> [viitattu 2.6.2024].

Nivala, E. 2021. Osallisuuden vahvistaminen yksinäisyyden ehkäisemisenä varhaiskasvatuksessa. *Journal of Early Childhood Education Research* 1, 33—59. Verkkolehti. Saatavissa: <https://journal.fi/jecer/article/view/114149> [viitattu 22.9.2024].

Opetushallitus. 2024. Laaja-alainen osaaminen varhaiskasvatuksessa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-pahkinankuoressa> [viitattu 23.9.2024].

Opetushallitus. 2023. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen tulee pakolliseksi varhaiskasvatuksessa- uusi sivusto julkaistu varhaiskasvatustoimijoiden tueksi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelman-laatiminen-tulee-pakolliseksi> [viitattu 12.11.2024].

Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatus-suunnitelma perusteet. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf [viitattu 23.9.2024].

Ranta, S. 2020. Positiivinen pedagogiikka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Akateeminen väitöskirja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-217-7> [viitattu 23.9.2024].

Repo, L. 2015. Pienet lapset ja kiusaamisen ehkäisy. 2., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Snow, K. 2014. Bullying in Early Childhood. National Association for the Education of Young Children. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.naeyc.org/resources/blog/bullying-early-childhood> [viitattu 28.5.2024].

Talentia. 2022. Arki, arvot ja etiikka: Sosiaalialan ammattihenkilöstön eettiset ohjeet. 3. painos. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.

E-kirja. Saatavissa: <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/4fb08bf6-d9e1-11ed-bdad-00155d64030a> [viitattu 2.6.2024].

Talentia. 2005. Arki, arvot, elämä ja etiikka. Sosiaalialan ammattilaisten eettiset ohjeet. Sosiaalialan korkeakoulujen ammattijärjestö Talentia ry. Ammattieettinen lautakunta. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://elsilehto.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/11/sosiaalialan-ammattilaisen-eettiset-ohjeet.pdf> [viitattu 2.6.2024].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.227168?sid=4724091141> [viitattu 2.6.2024].

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.

Veijalainen, J. 2020. Lasten itsesäätely lasten kuvaamien hallintakeinojen ja tunneilmaisun näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia 93. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6498-8> [viitattu 21.9.2024].

Webropol. Powerful insights. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webropol.fi/kyselyt-ja-raportointi/> [viitattu 5.1.2025].

Webropol-kysely 2024. Soininen, J. & Muranen, J.

Yle. 2024. Ylen tiedot: Poliisi tutkii nyt, kiusattiinko epäiltyä ampujaa Viertolan koulussa – tässä yhdeksän asiaa tutkinnasta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/a/74-20082303> [viitattu 28.5.2024].

Saatekirje huoltajille

Hei,

olemme kaksi viimeisen vuoden sosionomiopiskelijaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta. Olemme tekemässä opinnäytetyötä yhteistyössä Marian Tarhan päiväkodin kanssa. Aiheenamme opinnäytetyössä on Pienten lasten välinen kiusaaminen varhaiskasvatuksessa. Teemme tutkimuksen ja opinnäytetyön huoltajien näkökulmasta. Toivoisimmekin teidän vastaavan kyselyymme tässä olevan linkin kautta, jonka laitamme Marian Tarhan WhatsApp-ryhmiin. Toivoisimme jokaisen huoltajan vastaavan kyselyymme. Kiusaaminen on aiheena todella tärkeä sekä ajankohtainen. Kiusaamista varhaiskasvatuksessa on tutkittu jonkin verran ja haluaisimmekin tuottaa opinnäytetyöllämme lisää tutkimustuloksia sekä kartoittaa Marian Tarhan kiusaamistilannetta, joten teidän vastauksenne olisivat meille tärkeitä. Puuttuminen kiusaamiseen varhaisessa vaiheessa sekä sen tunnistaminen on tärkeää, koska sillä voidaan ennaltaehkäistä kiusaamisen jatkuvuus esimerkiksi myöhemmällä iällä.

Kyselyymme on tarkoitus vastata täysin anonymisti eli ketään ei pystytä tunnistamaan vastausten perusteella. Kyselyyn vastaaminen on myös täysin vapaaehtoista. Tuloksia käytetään ainoastaan opinnäytetyön tekemiseen ja tulosten analysoinnin jälkeen vastaukset tuhotaan. Opinnäytetyömme tulee näkyviin ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistossa Theseuksessa vuoden 2025 aikana.

Kyselyyn on mahdollista vastata 1.9.2024 klo 06.00 asti. Vastaaminen vie muutaman minuutin ja kiitämme jo etukäteen vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin

Jasmin Muranen & Jenni Soininen

Webropol-kysely huoltajille

Kyselyn tarkoitus on saada tietoa päiväkodin kiusaamistilanteesta. Kirjoitathan vastaukseesi kaiken mahdollisen mitä sinulla tulee mieleen (vastaus saa olla pitkä sekä laaja).

1. Minkä ikäinen/ikäisiä lapsia varhaiskasvatuksessa oleva/olevat lapsesi ovat?
2. Lapsen sukupuoli?
3. Mitä kiusaaminen mielestäsi tarkoittaa?
4. Onko lastasi/lapsiasi kiusattu varhaiskasvatuksessa?
5. Onko lapsesi kiusannut muita?
6. Koetko, että lasten kanssa puhutaan riittävästi päiväkodissa kiusaamisesta? (lapsen ikätason mukaisesti)
7. Koetko saaneesi päiväkodilta tietoa/ohjeistusta kuinka toimia kiusaamistilanteessa?
8. Millaiseksi koet kodin ja päiväkodin välisen viestinnän? Voisiko sitä parantaa jotenkin?
9. Miten kiusaamista voitaisiin mielestäsi ehkäistä varhaiskasvatuksessa?
10. Onko jotain muuta, mitä tässä ei kysyty, mutta jota haluaisit kuitenkin kertoa kiusaamiseen liittyen?